

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

Tit. 40. De consecratione Ecclesiæ vel Altaris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

monetam, non tam noviter repertas, quam nimis exercitis, inquit Zyp. *h. t. num. 9. in fine.*

4. Deinde notandum, quod licet contra procuracionem non potest præscribi, c. *Ex officii sup. De præscript.* ita nec contra jus Cathedralicum aut subsidium charitativum: quamvis contraria consuetudine introduci possit, ne solvantur, ut constat ex Concil. Trid. *Sess. 24. cap. 3.* ubi vult visitationem gratis fieri, ubi ea consuetudo est, ut nec victualia, nec pecunia, nec quidquam aliud à Visitatoribus accipiantur: si quidem multa per consuetudinem tolli possunt, quæ nequeant per præscriptionem, Zerola *d. loc. ad 4.* cum multa etiam requirantur ad præscriptionem, ut v. g. titulus, bona fides &c. quæ non requiruntur ad consuetudinem.

5. Notandum tertio, quod facultas visitandi, quæ datur à Conc. Trid. *Sess. 6. cap. 4. & Sess. 25. cap. 6.* detur cumulativè, non verò privativè, id est cum aliorum exclusione. Ideoque si qui ex jure vel ex consuetudine potestatem habeant visitandi, poterunt ea uti, si velint, aut cum Episcopo, aut seorsim ab eo, quando voluerint visitare, ex *Congregat. Interpp. Concil. Gonzales ad Reg. VIII. Cancell. parag. proœmialis n. num. 21.*

6. Notandum quarto, quod dum *Sess. 7. cap. 8. & Sess. 21. cap. 8.* datur Ordinario potestas visitandi quotannis quascumque Ecclesias, etiam quomolibet exemptas, auctoritate Apostolica, sub nomine Ordinarij intelligantur etiam Abbates, similesque Monasteriorum Præfati, ut proinde visitare suas Ecclesias possint: quia sub nomine Ordinariorum etiam inferiores Ecclesiarum præfati intelliguntur, qui jurisdictionem habent, non itidem sub nomine Diocesani, ut ex Azorio *Instit. moral. lib. 12. cap. 18.* notat Zyp. *h. t. num. 7.* Ubi subiungit, quod cum videatur esse repugnantia quædam inter *cap. 8. Sess. 21.* cui congruit *cap. 10. Sess. 24.* ubi statuitur, ne in exemptio visitationi Episcopi obstare possit, & inter *cap. 20. Sess. 25. de Regularib.* ubi contra statuitur, ut Abbates, quæ sunt Ordinum capita, & alij prædictorum Ordinum Superiores, Episcopis non subditi, quibus est in alia inferiora Monasteria Prioratusve legitima jurisdictio, eadem illa subdita sibi Monasteria & Prioratus suo quique loco atque ordine ex officio visitent, etiam si commo-

data existant. Clemens VIII. ex *Sententia Sacre Congregat. 20. Junii 1595.* pro Monasterijs Cisterciensis Ordinis utriusque sexus dactis litteris declaravit, non licere Ordinarijs Monasteria dicti Ordinis visitare, nisi juxta præscriptum decreti *Sess. 21. cap. 8.*

7. Denique ex eodem Conc. Trid. *Sess. 24. cap. 3. §.* Interimque caveant, videndum, ne Episcopi, dum visitant, & qui in eorum sunt comitatu, inutilibus sumptibus cuiquam graves onerive sint, neve ipsi, aut quisquam suorum, quidquam procuracionis causa pro visitatione, etiam testamentorum ad pios usus, præter id, quod ex relictis pijs jure debetur, aut alio quovis nomine, nec pecuniam, nec munus, quodcumque sit, etiam qualitercumque offeratur, accipiant non obstante quacumque consuetudine, etiam immemorabili, Exceptis tantum victualibus, quæ sibi, ac suis frugaliter, moderateque, pro temporis tantum necessitate, & non ultra, erunt ministranda: sic tamen ut sit in optione eorum, qui visitantur, an malint solvere id, quod erat ab ipsis ante certa pecunia taxata consuetum solvi, an verò prædicta victualia subministrare: salvo item jure conventionum antiquarum cum Monasterijs, alijsve pijs locis, aut Ecclesijs non Cathedralibus inito, quod illarum permanere debeat.

TITULUS XL.

De consecratione Ecclesiæ vel Altaris.

1. Ecclesia & Altaria consecranda ab Episcopo.
2. Et semel impensa consecratio non repetitur.
3. Quo pacto probetur Ecclesiam consecratam esse.
4. Quibus casibus iterari possit consecratio vel non.
5. Quibus casibus reconcilianda sit Ecclesia.
6. Ecclesia polluta, consecratur pollutum sacramentum, non contra.

Ad plenum jus patronatus non sufficit, Ecclesiam esse fundatam, constructam, & dotatam, sed insuper requiritur, ut sit consecrata: iuxta proinde ratione hic Tit. subijcitur, *De consecratione Ecclesie vel Altaris*; præsertim cum immunitates & census, de quibus antè egit Pontifex concedi & imponi soleant in ipsa consecratione,

1. Ecclesia igitur legitime exstructa, priusquam sacris ministerijs seu mysterijs deputetur, ne divino cultui mora injiciatur, quantocius consecranda est à diocesano Episcopo, *can. Ecclesie xvi. 9. 7. cap. 1. sup. De religiosis domib. vel ab alio, de diocesano mandato, c. Aqua penult. h. tit.* non autem à simpliciter aliquo sacerdote, ne quidem de mandato Episcopi: quia consecratio Ecclesie est ordinis Episcopalis, & proinde nequit demandari Clericis inferioris gradus, *d. c. penult.* Pari modo consecranda quoque sunt Altaria lapidea, in Ecclesia constituta, sive plura, sive unum, sive eodem die & simul cum Ecclesia, sive diversis & seorsim; sicut eodem die licet plures Episcopos consecrare, *c. 5. h. tit.* Neque enim ex consecratione Ecclesie sequitur Altarium consecratio, *c. 1. hoc tit.*

Debet autem hæc consecratio fieri inter Missarum solertiam, *can. 2. & can. De fabrica. De consecrat. Dist. 1.* & ritus omnes in Pontificali præscripti necessario adhibendi sunt, *Piafec. 1. p. cap. 2. art. 4. num. 9.* Idque ex Ecclesie præcepto aut consuetudine: & propterea rata & firmata manebit consecratio, facta sine Missæ sacrificio. Quolibet verò die, sive festo sive profano, consecrari Ecclesia potest, *cap. tua Fraterritas 2. h. t.*

2. Semelque impensa consecratio, instar baptismi non repetitur, *can. Ecclesie 20. d. Dist. 1.* ne quidem eo casu, quo Ecclesie, illæsi parietibus, vel in toto vel pro majori parte corrui, *c. Lignis 6. & ibi Gloss. h. t.*

3. Quod si de Ecclesiarum vel Altarium consecratione dubitetur, nec de ea scripturæ appareant, vel testes existant, consecrari eas oportet, *can. Ecclesie 18. d. Distinct. 1.* Creditur verò dicto unius testis, qui dicat fuisse consecratam, sive de visu, sive de auditu. Vel si appareat nota aliqua in libris Ecclesie, vel in pariete, seu aliqua tabula marmoria, iudicatur fuisse consecratam. Huiusmodi enim semiple-

næ probationes tunc sufficiunt, quando eorum que nemini sit præjudicium aliquod, *can. Solemnitates 16. junctæ Gloss. in 1. scriptura De consecrat. Distinct. 1. Piafec. d. loco num. 5. & 6.* Sin autem dubitetur, à quo consecranda aut dedicanda sit Ecclesia, seu in cujus sit diocesi, consecrabitur ab eo, Episcopo qui ibidem prius Episcopalia exercuerit, *cap. 1. sup. De religiosis domibus.*

4. Ecclesia verò exusta (ita scilicet, ut parietes combusti, diruti, vel totaliter aut pro maiore parte deicisti sint) aut diruta (ita ut parietes ex toto vel pro majori parte corruerint, ac deinde in eandem vel similem formam ex iisdem lapidibus restituta, iteranda consecrationis est solemnitas, *d. can. Ecclesie 20. & can. De fabrica 24. Distinct. 1.* Secus si testum dumtaxat, aut de parietibus quid nō edicium fuerit exustum aut dirutum, *d. c. Lignis 6. h. tit.* Piafec. *d. loco*, ubi tradit, id totum pendere à iudicio Episcopi: quia consecratio consistit in parte exteriori parietum, qui chrismate liniuntur & in quibus signum Crucis apponitur.

Sed neque iterum consecranda est Ecclesia, si successivis temporibus partes eius exemptæ fuerint & reparatæ, sed sufficit aspersio aquæ benedictæ, *d. can. De fabrica*: quia semper eadem intelligitur Ecclesia, idque ne facile contingat iterari consecrationem. Altari verò violato, id est si vel loco motum fuerit, vel lapis illi impositus, qui sigillum continet, contractus aut diminutus ipsum Altare, non Ecclesia, iterum consecrari debet.

5. Quod si Ecclesia consecrata per injuriosam sanguinis, etiam Martyris, aut seminis humanis, effusionem, sive licitam sive illicitam, *Piafec. d. loco num. 7. versic. Item polluitur per c. fm. h. t.* aut per sepulturam pagani, hæretici, excommunicati, polluta fuerit, cadavere eiusmodi exhumato, si discerni possit, non quidem iterum consecranda, sed reconcilianda est ab Episcopo aspersione aquæ solemniter cum vino & cinere per eundem benedictæ, quæ divina officia in ea resumuntur, *c. Proposuisti 4. c. Aqua 9. & alii h. tit. c. unico eod. in 6. Piafec. d. loco num. 7.* Quod receptum est in terrorem delinquentium: & ideo ob occultam pollutionem Ecclesia non indiget reconciliatione, *Piafec. ibid. vers. in omnibus. Ecclesiam vero*

in qua cadavera infidelium sepeliuntur, consecrare non licet, sed si apta videatur ad consecrandum, non nisi evulsis inde corporibus, erasis parietibus & tignis, tradenda & consecranda est. *can. Ecclesiam 28. De consecr. Distinct.*
 7. Dixi, per injuriosam sanguinis effusionem; quia sola talis Ecclesiam polluit, *d. c. unico eod. in 7.* non si casu aliquo percussus fuerit quis ad sanguinis profluvium, aut si modicus fluat sanguis, ex naribus puta percussus, *Pialee. d. n. 7. in princ.*

Dixi, etiam Martyris; quia licet sanguis Martyris Ecclesiam non polluat, sed ornet: tamen Ecclesia polluitur propter persecutoris actionem, quæ Deo displicet, non ob Martyris passionem quæ Deo est gratissima.

6. Porro Ecclesia polluta, etiam cœneterium, eidem contiguum, censetur esse pollutum non è converso, ne minù d. g. um & accessorium trahat ad se magis d. g. um & principale, *d. cap. unt. o. juncto cap. Accessorium De R. l. in 6.* Duorum verò pluriùve cœneteriorum, sibi coherentium, s. d. pariete subjunctorum, polluto altero, alterum propterea non censetur pollutum, licet ab uno ad alterum accessus, *d. c. uno, ubi plenius Gloss. ad V. pollut.* Ut autem Ecclesia polluta reconciliari debeat, ita & altaria in ea existentia, *Panormit. & alii in d. c. Proposuisi h. e.*

Notandum hic quoque, diem anniversarium consecrationis ex justa causa posse in alium diem transferri, prout respondit Sacra Congregatio Episcopo Bristonienis 19. Februarii 1585.

TITULUS XLI.

De celebratione Missarum, & Sacramento Eucharistiæ, & divinis officijs.

§. I. Quid sit Eucharistia, & de materia hujus Sacramenti.

1. *Definitio hujus Sacramenti.*
2. *Materia est panis & vinum.*
3. 4. *Panis verò triticeus, azymus non fermentatus.*
5. *Vinum autem de vite & purum.*
6. *Cur vinum aqua miscetur.*

Consecratio Ecclesiæ vel Altaris, de qua proxime dictum est, ordinatur ad celebrationem Missarum, aliaque divina officia ac principaliter ad consecrationem Eucharistiæ, quæ non nisi in Ecclesia vel Altari consecrato celebrari debent. Acturusque de his Pontifex exorditur ab Excellentissimo & augustissimo Eucharistiæ Sacramento, quia illud est Missæ fundamentum & caput.

Nomen Missæ dicitur à mittendo, id est vel à dimittendo cœtu Christianorum ad sacrificandum communicandumque congregato, vel à transmissa in cœlum hostia, pro nobis apud Deum Patrem propitiatoria, nempe ipso Christo redemptore nostro pro nobis oblato, itaque Missa pro missione dicitur, sicuti Collecta pro collectione, Proba pro probatione. Alii vocabulum Missæ volunt esse Hebræicam vel Chaldæicam, & significare oblationem; quod non videtur verosimile Boëtio Epou, in sua de antiquitate Missæ Relat. one.

1. Quod ad Sacramentum Eucharistiæ attinet omittis variis nominibus, quibus hoc Sacramentum ob varios resp. & s. quos habet, nuncupatur, d. si uti potest, esse Sacramentum, continens sub specie panis & vini, vel alterius eorum, verum corpus & sanguinem Christi, ut colligitur ex *Martha 6, h. 1.* & decreto Conc. Trid. de hoc Sacramento *Sess. 13. c. 1. & 3. & can. 1. & 3.* Corpus quidem sub specie panis, & sanguinem sub specie vini, ex vi ve horum; ipsam autem corpus sub specie vini; & sanguinem sub specie panis, animamque sub utraque, vi naturalis illius connexionis & concomitantia, quæ partes Christi Domini inter se copulantur; divinitatem verò propter admirabilem illam quæ cum corpore & anima hypostaticam unionem, prout expressè declarat Conc. Trid. *d. loco. c. 3.* Vide *can. Species & plures alios. De consecr. Dist. 2.*

2. Materia hujus Sacramenti est panis triticeus vinum de vite, modicè aquæ mixtum, *can. 1. can. non oportet 4. can. Cum omnes 7. & alii de consecr. Distinct. 9.* nam Christus in ul-